

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Principer och direktiv för ägarstyrningen

Österbottens välfärdsområde

Fullmäktige 30.3.2026 § xx

Träder i kraft 1.5.2026.

Innehållsförteckning

A Principer för välfärdsområdets ägarstyrning	3
1. Ägarstyrningens syfte och utgångspunkter för ägarstyrning	3
2. Principer för ägarstyrning	4
2.1 Ägande och relationen till marknaden	4
2.2 Välfärdsområdet är en aktiv, tydlig och konsekvent ägare	5
2.3 Välfärdsområdet är en krävande och ansvarsfull ägare	5
3. Ägarstyrning i en föränderlig verksamhetsmiljö	6
B Direktiv för välfärdsområdets ägarstyrning	7
1. Ansvar för verkställande av ägarstyrningen	7
2. Centrala begrepp	8
3. Välfärdsområdets ägarstrategi	10
4. Välfärdsområdesstyrelsens uppgifter och ansvar som hänför sig till ägarstyrning	10
5. Ägarstyrningssektionens uppgifter och ansvar	11
6. Skyldighet att inhämta förhandsställningstagande av ägarstyrningen innan beslutsfattande	13
7. Övergripande tillsyn och riskhantering	14
8. Dotersammanslutningars och intressesammanslutningars rapportering till välfärdsområdet	15
9. Upplysning om ärenden som berör välfärdsområdet	16

A Principer för välfärdsområdets ägarstyrning

Avsnitt A beskriver kort ägarstyrningens syfte, utgångspunkter och principer.

1. Ägarstyrningens syfte och utgångspunkter för ägarstyrning

Enligt 48 § i lagen om välfärdsområde (611/2021) avser man med ägarstyrning åtgärder genom vilka välfärdsområdet som ägare eller medlem medverkar i förvaltningen och verksamheten i ett bolag eller en annan sammanslutning. Dessa åtgärder kan åtminstone gälla avtal om bolagsbildning, bestämmelser i bolagsordningen, avtal om produktion av tjänster och andra avtal, personval och anvisningar till personer som företräder välfärdsområdet i olika sammanslutningar samt utövande av välfärdsområdets bestämmande inflytande annars samt i andra motsvarande omständigheter.

För att välfärdsområdet ska förmå utveckla sitt ägande i en föränderlig verksamhetsmiljö är ägarstyrningen en central uppgift. Österbottens välfärdsområde är en aktiv, krävande och konsekvent ägare som säkerställer att dess egna innehav blir effektivt tillgodogjorda. Syftet med ägarstyrningen i välfärdsområdet är att regelbundet se över huruvida de strategiska utvecklingsmål som uppställts för affärsverksamheten uppnåts och hur ägarvärdet har utvecklats samt ändamålsenligheten i bolagens ägostruktur. Välfärdsområdets principer för ägarstyrning utgår från välfärdsområdesstrategin.

Ägande är till sin natur strategiskt eftersom det på lång sikt bör ge ett ekonomiskt och/eller verksamhetsmässigt utbyte. Vid strategiskt ägande måste livscykelprincipen framhåvas. Syftet med ägarstyrningen är bland annat att förbinda de samfund där välfärdsområdet är ägare med välfärdsområdets strategiska ledning. På så sätt kan man säkerställa att de mål som fastställts i fullmäktige verkställs effektivt också via bolagen.

Ägande är inte välfärdsområdets grundläggande uppgift, utan utgör ett utvecklingsinstrument och ett instrument som kan användas för att ordna serviceproduktion eller för att uppnå ekonomisk vinst. Dess ändamålsenlighet och organiseringsätt måste utvärderas regelbundet i samband med förändringar i verksamhetsmiljön.

Ägarstyrning utgör ett ledningsverktyg för välfärdsområdet. Genom ägarstyrning bestämmer man bland annat hurdana tjänster som välfärdsområdet ska köpa från anknutna enheter och andra bolag. Ägarstyrningen inrymmer de verksamhetsprinciper som är till för att leda, styra och övervaka välfärdsområdets innehav också på längre sikt. Ägarstyrningen främjas också genom samtliga de anvisningar som hänför sig till intern kontroll och riskhantering.

Välfärdsområdet strävar efter att påverka att de bolag där välfärdsområdet är ägare ska följa de fastställda principerna för ägarstyrningen samt den goda förvaltnings- och ledningssed om vilket det stadgas i förvaltningslagen (434/2003). Principer och direktiv för ägarstyrningen fungerar som verktyg för välfärdsområdet för att styra och säkerställa att välfärdsområdets innehav sköts produktivt och tillförlitligt.

Välfärdsområdets ägarstyrning av bolag och sammanslutningar omfattar dotterbolag, intressebolag samt minoritetsaktieinnehav. Principerna för ägarstyrning ska också följas av välfärdsområdet verksamhetsenheter i lägen då man överväger att exempelvis bolagisera enhetens verksamhet.

Målet med välfärdsområdets ägarstyrning konkretiseras i följande avsnitt med hjälp av principerna för ägarstyrning. Utgångspunkten är att principerna iakttas i alla avgöranden som hänför sig till ägande. Principerna för ägarstyrning konkretiseras vid övervägandet av enskilda investeringsbeslut och beslut som hänför sig till ägostrukturen.

2. Principer för ägarstyrning

Syftet med välfärdsområdets ägarstyrning konkretiseras via principerna för ägarstyrning. Välfärdsområdet följer 3 huvudprinciper för ägarstyrningen. Principerna för ägarstyrning kan frångås bara av vägande skäl.

2.1 Ägande och relationen till marknaden

- Ägandet är inte ett självändamål, utan måste utgå från verksamhetsmässiga och affärsekonomiska grunder. Ägandet ska utvärderas utgående från nuläget och den framtida verksamhetsmiljön. I och med det så måste man utvärdera huruvida de faktorer som låg till grund för ägandet fortfarande gäller eller om man ska avstå från ägandet.
- Välfärdsområdet och dess innehav ska utvärderas som en helhet, där beslut som hänför sig till ägande av ett enskilt bolag, avstående från ägande eller bolagisering av välfärdsområdets enhet inte får leda till ett negativt slutresultat för välfärdsområdets ekonomi och verksamhet.
- Välfärdsområdet utvidgar i regel inte sin verksamhet i bolagsform till branscher där marknaden fungerar.
- Verksamhet i bolagsform väljs när det är mer ändamålsenligt och ekonomiskt att tillhandahålla verksamhet och tjänster via en anknuten enhet i stället för att ha det som egen verksamhet eller som köptjänst från fria marknaden. De stödtjänster som

välfärdsområdet behöver kan med beaktande av de begränsningar som ställs i upphandlingslagstiftningen ordnas via-s.k. Inhousebolag.

- Vid idkande av företagsverksamhet samt vid prissättning av tjänster och varor ska man iaktta de begränsningar som fastställs i lagen om välfärdsområden, konkurrenslagen och i Europeiska unionens konkurrensregler.
- I avtal som ingås mellan välfärdsområdet och bolag ges ingen plats för stöd, utan de ingås på marknadsbaserade villkor, bl.a. genom att prissätta tjänster så att de inte inrymmer några förbjudna stöd. På motsvarande sätt fastställs ersättningar o.d. som ska erläggas välfärdsområdet på marknadsbaserade grunder.

2.2 Välfärdsområdet är en aktiv, tydlig och konsekvent ägare

- Välfärdsområdet följer med hur verksamheten i de bolag där det är ägare utvecklas och hur de ställer sig i förhållande till välfärdsområdeskoncernen samt vidtar aktiva ägarpolitiska åtgärder. Uppföljningen av bolagens verksamhet är en fortlöpande process och ägarpolitiska avgöranden görs med framförhållning och i rätt tid för att trygga välfärdsområdets fördel, inte på basis av utomstående orsaker.
- Utan någon verksamhetsmässigt eller ekonomiskt motiverad grund gagnar det inte välfärdsområdet att äga flera bolag som utövar liknande verksamhet. Välfärdsområdets verksamhet kan utvecklas genom fusioner, samtidigt som välfärdsområdet kan avstå från ägande.
- Inga ömsesidiga ägoförhållanden skapas mellan egna bolag. För att ägostrukturen ska vara transparent och ägarstyrningen ska vara enhetlig är det inte motiverat att skapa strukturer mellan bolag där flera olika bolag tillsammans äger ett tredje bolag eller delar av det.
- Välfärdsområdet begränsar sitt ekonomiska ansvar till sin ägoandel och finansierar inte verksamhet i stället för de övriga ägarna.
- Välfärdsområdet bildar i regel inte stiftelser. Välfärdsområdet deltar i förvaltningen av stiftelser enbart då stiftelsen är av ekonomisk betydelse och har en för välfärdsområdet eller klienter viktig verksamhetsmässig uppgift att sköta.

2.3 Välfärdsområdet är en krävande och ansvarsfull ägare

- Ekonomiskt och verksamhetsmässigt klara och mätbara mål uppställs för bolag eller bolag som ska grundas.
- Välfärdsområdet placerar nytt kapital i bolag bara för att utveckla eller utvidga affärsverksamheten.

- Resultatet och lönsamheten i välfärdsområdets bolag jämförs med andra motsvarande bolag som utövar verksamhet inom ifrågavarande bransch för att säkerställa att de bolag som det äger fungerar effektivt.
- Välfärdsområdet är en ansvarsfull och etisk ägare, som förbinder sig till att utöva en affärsverksamhet som är ansvarsfull och stöder en hållbar utveckling.
Personalförmåner, incitament och arvoden ska vara skäliga och sedvanliga.

3. Ägarstyrning i en föränderlig verksamhetsmiljö

Syftet med välfärdsområdets principer för ägarstyrning är att förtydliga de frågor som hänför sig till ägande. Via de principer som fastställts för ägarstyrningen kan man göra konsekventa, bolagsspecifika avgöranden och linjedragningar.

Det har blivit allt nödvändigare att förbereda sig på förändringar i verksamhetsmiljön med framförhållning. Välfärdsområdets verksamhetsmiljö påverkas bl.a. av lagstiftningen i den Europeiska unionen och i Finland, nationalekonomin, hållbarhetsgapet i de offentliga finanserna samt förändringarna i servicestrukturerna.

Lagstiftningsarbete görs i allt högre utsträckning på EU-nivå. EU-domstolens förhandsavgöranden och övriga avgöranden kan snabbt leda till förändringar i lagstiftningen. Välfärdsområdet betraktas mera som en ekonomisk helhet, där utgångspunkten är att man i den verksamhet som idkas av samfund som ägs av välfärdsområdet ska beakta välfärdsområdets fördel som helhet. Även de bestämmelser som finns i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) angående anknutna enheter är viktiga när man planerar och verkställer verksamhet i bolag.

Likaså orsakar offentligheten i välfärdsområdets verksamhet och den allt snabbare informationsförmedlingen samt kravet på transparens en tilläggspress på offentligt ägande. Förändringar i verksamhetsmiljön sker allt snabbare, varför även välfärdsområdet måste förbereda sig på de utmaningar som hänför sig till den föränderliga verksamhetsmiljön och ändra sina verksamhetsrutiner i takt med kraven.

B Direktiv för välfärdsområdets ägarstyrning

1. Ansvar för verkställande av ägarstyrningen

Enligt 22 § 2 mom. 4 punkten i lagen om välfärdsområden fattar välfärdsområdesfullmäktige beslut om principerna för ägarstyrningen samt koncerndirektiv. Med koncerndirektiv avses detta direktiv. Fullmäktige beslutar också om grunderna för intern kontroll och riskhantering.

Revisionsnämndens uppgift är att bedöma huruvida de mål som fullmäktige satt upp för välfärdsområdets verksamhet och ekonomi har uppnåtts och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt.

Styrelsen ansvarar för verkställandet av ägarstyrningen samt för att ägarstrategin och bolagsspecifika ägarstrategier ligger i linje med de principer som fullmäktige fastställt för ägarstyrningen. Ägarstyrningssektionen, som är underställd välfärdsområdesstyrelsen ansvarar för den ägarstyrning som välfärdsområdet utövar gentemot bolag som den äger i enlighet med de ägarstyrningsprinciper som godkänts av fullmäktige. Styrelsens och sektionens ansvar beskrivs närmare i avsnitt 4 och 5.

Tjänsteinnehavarna deltar i ägarstyrningen i linje med det som fastställs i förvaltningsstadgan eller i linje med separata beslut som fattats av styrelsen.

Ägarstyrning utövas i synnerhet vid bolagsstämmor och delägarstämmor. Den som företräder välfärdsområdet vid bolagsstämmor och delägarstämmor ska vara en förtroendevald eller tjänsteinnehavare som har tillräcklig kompetens och erfarenhet för att använda välfärdsområdets tal- och rösträtt som aktieägare. Representationen vid bolagsstämmor för dotterbolag samordnas av ägarstyrningssektionen. Den som representerar välfärdsområdet vid bolagsstämman eller den tjänsteinnehavare som ansvarar för ägarstyrningen ska förmedla ägarens bolagsspecifika syn, ägarstrategi och ägarnas mål till bolagets verkställande direktör och styrelse.

Genom direktivet för ägarstyrningen skapar välfärdsområdet målrelaterade ramar för ägarstyrningen. Direktivet för ägarstyrningen iakttas i tillämpliga delar också förutom i dotterbolag även i ägarstyrningen av intressesammanslutningar. Syftet med direktivet är att förenhetliga styrningen av välfärdsområdets verksamhet i nämnda sammanslutningar, öka transparensen i verksamheten, förbättra kvaliteten på den information välfärdsområdet får från sammanslutningarna och effektivera informationsförmedlingen.

Direktivet för ägarstyrningen gäller välfärdsområdet och dess dottersammanslutningar. Velfärdsområdets representanter i välfärdsområdets intressesammanslutningar bör sträva

efter att principerna i detta direktiv i tillämpliga delar följs också i dem. Direktivet för ägarstyrningen behandlas och godkänns vid bolagsstämman och i styrelsen för de dottersammanslutningar där välfärdsområdet har bestämmande inflytande. Välfärdsområdets dottersammanslutningar och intressesammanslutningar fastställs varje år i bilagorna till bokslutets balansräkning.

Ägarstyrningen får inte skötas så att beslut eller åtgärder av sammanslutningen är ägnade att ge en enskild ägare i sammanslutningen eller någon annan en obefogad fördel på bekostnad av sammanslutningen eller andra ägare (likställighetsprincipen). Om enskilda anvisningar som baserar sig på direktivet står i konflikt med lagstiftning som gäller sammanslutningen, t.ex. bokföringslagen eller annan lagstiftning, iakttas gällande lagstiftning.

Om enskilda anvisningar som baserar sig på koncerndirektivet står i konflikt med lagstiftning som gäller sammanslutningen, till exempel samfundslagstiftningen, bokföringslagstiftningen eller annan tvingande lagstiftning, iakttas den gällande lagstiftningen. Allmänt styrs verksamheten i bolaget av aktiebolagslagen, bolagsordningen, aktieägaravtalet och koncerndirektivet i ovannämnda ordning. Koncerndirektivet ändrar inte den rättsliga ställningen eller ansvaret hos ledningen för en dottersammanslutning eller en intressesammanslutning.

Verkställandet av målet för ägarstyrningen är en fortlöpande process där det praktiska verkställandet konkretiseras genom enskilda beslut. Välfärdsområdet måste vara en aktiv ägare och vidta nödvändiga ägarpolitiska åtgärder i samband med förändringar i verksamhetsmiljön.

2. Centrala begrepp

God förvaltningssed och ledning

Med god förvaltningssed och ledning avses ett bolags förvaltnings- och styrsystem som definierar företagsledningens roller, skyldigheter och relationer till aktieägarna. Med en god förvaltningssed och ledning främjar man att verksamheten är verkningsfull.

Ägarstyrning

Med ägarstyrning avses åtgärder genom vilka välfärdsområdet som ägare eller medlem aktivt medverkar i förvaltningen och verksamheten i ett bolag eller en annan sammanslutning. Dessa åtgärder kan bland annat gälla avtal om bolagsbildning, bestämmelser i bolagsordningen, avtal om produktion av tjänster och andra avtal, personval och anvisningar till personer som företräder välfärdsområdet i olika sammanslutningar samt

utövande av välfärdsområdets bestämmande inflytande annars. En aktiv ägarstyrning består av ett ömsesidigt medinflytande. Medinflytandet kan utövas även på informellt sätt i synnerhet i bolag som helt ägs av välfärdsområdet.

Principer för ägarstyrning

Beslut om de principer som hänför sig till ägarstyrningen fattas av fullmäktige. Principerna för ägarstyrningen är till sin natur beständiga verksamhetsprinciper som används för att fastställa hur bolag som ägs av välfärdsområdet leds, styrs och övervakas. De av fullmäktige utstakade principerna styr hur ägarstyrningen omsätts i praktiken och det beslutsfattande som hänför sig till den.

Ägarpolitiken

Ägarpolitiken utgör en del av välfärdsområdets strategi som godkänns av fullmäktige. Velfärdsområdets ägarpolitik består av principerna och direktivet för ägarstyrningen, ägarstrategin, samt grunderna för intern kontroll och riskhantering.

Dottersammanslutning

Med en dottersammanslutning avses en sammanslutning där välfärdsområdet ensam eller tillsammans med en eller flera av sina dottersammanslutningar eller där välfärdsområdets dottersammanslutning ensam eller tillsammans med andra dottersammanslutningar innehar minst 50 procent av det röstetal som sammanslutningens samtliga aktier eller andelar medför eller annat inflytande.

Intressesammanslutning

Med intressesammanslutning avses en sammanslutning där välfärdsområdet ensam eller tillsammans med en eller flera av sina dottersammanslutningar eller där välfärdsområdets dottersammanslutning ensam eller tillsammans med andra dottersammanslutningar innehar minst 10 procent och högst 50 procent av det röstetal som sammanslutningens samtliga aktier eller andelar medför eller annat betydande inflytande.

Små aktieinnehav

Ett innehav i en sammanslutning där välfärdsområdet ensam eller tillsammans med en eller flera av sina dottersammanslutningar eller där välfärdsområdets dottersammanslutning ensam eller tillsammans med andra dottersammanslutningar innehar högst 10 procent av det röstetal som sammanslutningens samtliga aktier eller andelar medför.

Intern kontroll och riskhantering

Med den interna kontrollen avses interna förfaranden och verksamhetsmetoder genom vilka man strävar till att trygga verksamhetens lagenlighet och resultat. Den interna revisionens

uppgift är att utvärdera och bekräfta ändamålsenligheten hos den interna kontrollen. Med riskhantering avses ett systematiskt och föregripande sätt att identifiera, analysera och hantera verksamhetsrelaterade hot och möjligheter.

3. Velfärdsområdets ägarstrategi

Velfärdsområdets ägarstyrning grundar sig förutom på principerna och direktivet för ägarstyrningen också på ägarstrategin. Det är styrelsens uppgift att godkänna, upprätthålla och uppdatera ägarstrategin. Med hjälp av ägarstrategin får velfärdsområdet en klar bild av i vilka verksamheter det är motiverat för velfärdsområdet att delta som ägare eller placerare, vad som förväntas av ägandet, i vilken riktning ägandet ska utvecklas och med vilka kriterier man ska bedöma verkningsfullheten av ägandet. Inom ramen för den strategiska ledningen av ägandet fastställer man även utvecklingsmål med vilka verksamheten kan styras i önskad riktning.

I strategiarbetet klassificeras ägandet av bolag olika enligt deras strategiska användningsändamål och ägarens utvecklingsmål. Utgående från klassificeringen av ägandet kan velfärdsområdet bättre fokusera sig på utvecklandet av verksamhet som stöder det strategiska ägandet och därigenom också maximera ägarvärdet. I samband med uppgörandet av strategin måste man också ta ställning till vilka bolagsinnehav man ska avstå från ifall de inte längre klassificeras höra till velfärdsområdets strategiska innehav.

Syftet med ägarstyrningen är att bidra till att bolag och sammanslutningar förverkligar de ägarstrategiska utvecklingsmål och åtgärder som uppställts för respektive bolag. Det huvudsakliga syftet med ägarstyrning är att se till att ägarvärdet i de bolag som velfärdsområdet äger ökar på lång sikt. Ägarstyrningen i bolagen är en fortlöpande och dynamisk process, där de ägarstrategiska avgörandena måste göras utgående från en djup analys och med framtida framförhållning. Konsekvenserna av förändringarna i den totala verksamhetsmiljö som inrymmer de bolag som ägs av velfärdsområdet ska bedömas inom ramen av styrelsens ägarstrategiska arbete en gång per mandatperiod.

4. Velfärdsområdesstyrelsens uppgifter och ansvar som hänför sig till ägarstyrning

Enligt 43 § i lagen om velfärdsområden (611/2021) ska velfärdsområdesstyrelsen svara för ägarstyrningen av velfärdsområdeskoncernen. Således hör det till styrelsen att verkställa de principer som godkänts av fullmäktige. Därutöver har styrelsen i uppgift att fastställa i hurdana uppgifter och projekt som velfärdsområdet ska medverka såväl som ägare som

placerare, varför välfärdsområdet agerar som ägare och hurdana mål som uppställs för exempelvis avkastning och utvecklingsåtgärder.

Därutöver svarar välfärdsområdesstyrelsen för ordnandet av tillsynen av dottersammanslutningar, fastställandet av välfärdsområdets strategiska dotter- och intressesammanslutningar samt för att välfärdsområdesfullmäktige i samband med välfärdsområdets bokslut får en redogörelse för dottersammanslutningarnas verksamhet och ekonomi.

Välfärdsområdesstyrelsens ansvar för tillsynen omfattar även uppföljning och bedömning av de mål som fastställts för verksamheten och ekonomin i de ägda bolagen, övervakning av att de principer som fastställts för ägarstyrningen hörsammas samt bedömning av ändamålsenligheten hos riskhanteringssystemen.

Välfärdsområdesstyrelsen ska för egen del se till att man ställer tillräckligt krävande mål på bolagen och att de blir verkställda. Målen för dottersammanslutningarnas verksamhet och ekonomi fastställs utgående från välfärdsområdets strategi.

Välfärdsområdesstyrelsen svarar också för den strategiska utvecklingen av ägarstrukturen. Välfärdsområdesstyrelsen har dessutom till uppgift att genomföra ägararrangemang som den anser vara nödvändiga för att utveckla ägarhelheten och förverkliga välfärdsområdets ägarstrategi. För skötseln av ägarstyrningen har styrelsen överfört sin kompetens till en sig underställd separat ägarstyrningssektion, vars uppgifter ansvar beskrivs närmare i följande avsnitt.

5. Ägarstyrningssektionens uppgifter och ansvar

Den välfärdsområdesstyrelsen underställda ägarstyrningssektionen består av det antal ledamöter som fastställts i förvaltningsstadgan. I sitt arbete följer sektionen välfärdsområdets förvaltningsstadga.

Ägarstyrningssektionen har till uppgift att:

1. bereda principerna för ägarstyrningen och ägarstyrningsdirektivet för välfärdsområdesfullmäktige,
2. bereda en uppdatering av ägarstrategin samt andra till ägarstyrningen centrala styrdokument för välfärdsområdesstyrelsen för att tillmötesgå de förändringar som skett i verksamhetsmiljön;
3. bereda ärenden som berör bolagsbildningar eller aktieköp eller -försäljning till välfärdsområdesstyrelsen

4. årligen fastställa verksamhetsmässiga och ekonomiska mål som ges till dotter- och intressesammanslutningar samt komma med planeringsanvisningar/önskemål som behövs för att fastställa mål för nästa kalenderår;
5. utse representanter till styrelser i bolag som ägs av välfärdsområdet;
6. utse representanter till bolagsstämmor och aktieägarmöten för sammanslutningar som ägs av välfärdsområdet och till motsvarande andra möten för sammanslutningar i vilka välfärdsområdet har ägarandelar;
7. ge anvisningar till de personer som företräder välfärdsområdet vid bolagsstämman eller i motsvarande organ om framförande av välfärdsområdets ståndpunkt i de frågor som behandlas;
8. följa upp verksamheten i de dotter- och intressesammanslutningar som är föremål för välfärdsområdets ägande och vid behov ge förslag till åtgärder för att avhjälpa uppdagade brister till företagets ledning och årligen rapportera till välfärdsområdesstyrelsen;
9. organisera avtalshanteringen gällande dotter- och intressesammanslutningar och se till att de avtal som ingåtts med sammanslutningar i tillräcklig utsträckning styr serviceproduktionen;
10. godkänna förändringar av bolagsordningar, delägaravtal samt övriga avtal som berör förhållandet mellan välfärdsområdet samt dotter- eller intressebolag;
11. kontinuerligt rapportera till välfärdsområdesstyrelsen om verksamheten i dotter- och intressesammanslutningarna genom av sektionen upprättade protokoll och årligen i form av årsberättelser; samt
12. sköta övriga uppgifter som fastställts av välfärdsområdesstyrelsen.

Förvaltningsdirektören och förvaltningschefen är föredragande i ägarstyrningssektionen. Om föredraganden är frånvarande eller jävig föredras ärendet av hens ställföreträdare.

När sektionen utser representanter till dotter- och intressesammanslutningar ska sektionen beakta att följande kompetenskriterier blir bemötta när bolagsstyrelsemedlemmarnas ömsesidiga kompetens förs samman:

- allmän ekonomi-, affärsverksamhets- och ledarskapskompetens;
- tillräcklig sakkunnighet inom ifrågavarande verksamhetsområde;
- förmåga att bedöma ledningens verksamhet samt hur strategiska, verksamhetsmässiga och ekonomiska mål samt ägarstyrningen omsätts i praktiken;

- medlemmarnas möjlighet att använda tillräckligt med tid för skötseln av uppgiften.

Dessutom ska man vid utnämmandet av representanter också beakta de rättigheter och skyldigheter som representanterna för välfärdsområdet har. De representanter som utsetts av välfärdsområdet ska i sitt agerande i de förvaltningsorgan som hör till bolag som ägs av välfärdsområdet beakta utöver de skyldigheter som de åläggs i lagstiftning även ägarens intresse. Dessutom ska de hörsamma de principer som välfärdsområdesfullmäktige uppställt för ägarstyrningen samt eventuella anvisningar som de fått av ägarstyrningssektionen.

6. Skyldighet att inhämta förhandsställningstagande av ägarstyrningen innan beslutsfattande

Dottersammanslutningar ska redan i beredningsskedet be ägarstyrningssektionens skriftliga förhandsställningstagande innan betydande beslut. Detta förhandsställningstagande ska ges utan dröjsmål och upprättandet av det får inte sinka dottersammanslutningens verksamhet.

Styrelsens ordförande, en verkställande direktör eller motsvarande person i en dottersammanslutning är ålagd att se till att ett förhandsställningstagande har inhämtats och att ställningstagandet blir infört i protokollet för respektive sammanträde. För närvarande har Österbottens välfärdsområde endast ett dotterbolag. Välfärdsområdets representanter i välfärdsområdets intressesammanslutningar bör sträva efter att principerna i detta direktiv i tillämpliga delar följs också i dem.

Ett förhandsställningstagande ska inhämtas åtminstone i följande frågor:

- grundande av en dottersammanslutning;
- ändring av sammanslutningens verksamhetsidé, verksamhet eller juridiska struktur;
- ändring av sammanslutningens verksamhet så att sammanslutningen kan förlora sin på upphandlingslagstiftningen eller rättspraxisen grundade ställning som anknuten enhet gentemot välfärdsområdet;
- ändring av bolagsordning och regler;
- styrelsens förslag till bolagsstämman om vinstutdelning;
- val av verkställande direktör samt lönesystem och ändringar av det;
- bolagets bonussystem för anställda och ändringar av det;
- betydande personalpolitiska avgöranden;
- val eller byte av kollektivavtal som tillämpas eller av pensionsbolag i sammanslutningen;
- ändring av kapitalstruktur;
- investeringar som inte omfattas av budgeten samt investeringar och finansiering av investeringar som inte hör till den ordinarie verksamheten eller som bara är indirekt förknippade med den;
- fastighets- och företagsaffärer;
- teckning av aktier, såvitt köp och innehav av aktier inte specifikt getts bolaget i uppdrag;

- anskaffning, försäljning, uthyrning, överlåtande eller pantsättning av för verksamheten viktig egendom eller viktiga rättigheter (inkl. immaterialrättigheter);
- låntagning och långivning samt givning av säkerhet, borgen eller andra betydande penningförpliktelser som binder andra bolag eller ändring av villkor som hänför sig till dessa;
- användning av derivatinstrument;
- avtal som ska ingås mellan bolaget och dess aktieägare eller med styrelseledamot och som hänför sig till något annat än bolagets sedvanliga verksamhet eller som ska ingås till exceptionella villkor, ändring av ifrågavarande avtal samt avstående från avtalsbaserade rättigheter;
- principiella eller ekonomiskt betydande avtal och vittomfattande ändringar av verksamhet;
- överlåtande av sammanslutningens egendom i konkurs eller i likvidation eller ansökan av saneringsförfarande; samt
- annat ärende som med tanke på bolaget eller ägaren är betydande.

7. Övergripande tillsyn och riskhantering

Ett välfungerande lednings- och förvaltningssystem kräver att systemet även inrymmer tillsyns- och riskhanteringsrutiner. Genom dessa får man en rimlig säkerhet över att verksamheten är framgångsrik och målinriktad.

Syftet med tillsynen är att främja ett effektivt ledarskap, riskhanteringen och att bedöma hur resultatrik verksamheten har varit. Tillsynen av välfärdsområdets förvaltning och ekonomi fördelar sig i extern granskning och intern tillsyn och granskning.

Den interna kontrollen och riskhanteringen utgör en väsentlig del av styrelsearbetet i de bolag och sammanslutningar som ägs av välfärdsområdet men utgör också en del av en god förvaltningssed och ledning. De krav som ställs på ordnandet av riskhanteringen och den interna kontrollen i välfärdsområdet har beskrivits i de av välfärdsområdesfullmäktige godkända grunderna för intern kontroll och riskhantering.

För att säkerställa ett systematiskt verksamhetssätt strävar välfärdsområdet efter att se till att de bolag som den äger uppgör en beskrivning av den interna kontrollen och riskhanteringen, jämte mål och verksamhetsprinciper, samt rutiner och befogenheter som används i verksamheten. Denna beskrivning ska utgå från organisationens mest centrala uppgifter och mål.

Välfärdsområdet strävar efter att se till att de bolag som den äger regelmässigt:

- analyserar förändringar i verksamhetsmiljön,
- identifierar risker och möjligheter i verksamheten och ekonomin,

- gör en övergripande bedömning av konsekvenserna av riskerna och möjligheterna samt hur sannolikt det är att de realiseras,
- upprätthåller en aktuell beskrivning (riskprofil) av de mest betydande riskerna och hur de ska hanteras samt
- uppföljer och bedömer hur framgångsrika de vidtagna riskhanteringsåtgärderna har varit.

Styrelsen för sammanslutningen behandlar och godkänner som en del av godkännandet av bokslutet och verksamhetsberättelsen redogörelser över ordnandet av den interna kontrollen och riskhanteringen, de observerade bristerna, de mest betydande riskerna och utvecklingsbehoven. Styrelsen ska reagera ifall rapporteringen om den interna kontrollen eller riskhanteringen inte visar verkställigheten av systemet och att det är resultatrikt.

8. Dotersammanslutningars och intressesammanslutningars rapportering till välfärdsområdet

Dotersammanslutningar och intressesammanslutningar ska rapportera om sin verksamhet och ekonomi till välfärdsområdet i huvudsak en gång per år genom att tillställa årsberättelser till ägarstyrningssektionen. I årsöversikterna rapporteras om utfallet av dottersammanslutningarnas verksamhetsmål och ekonomiska mål under ifrågavarande period och hur sammanslutningarnas operativa ledning bedömer att målen har uppnåtts under räkenskapsperioden. Om utfall eller prognos antyder att det föreligger risk för att målet inte uppnås, inkluderar rapporten också en utredning om planerade åtgärder med vilka man ska försäkra sig om att målet uppnås. Ägarstyrningssektionen fattar vid behov och enligt egen prövning beslut om en noggrannare rapportering under löpande verksamhetsår.

Ifall sammanslutningen är en anknuten enhet, som avses i lagen om offentlig upphandling och koncession, ska sammanslutningen i anslutning till den årliga rapporteringen och det årliga bokslutet ge information om beloppet på den externa omsättningen under de tre senaste räkenskapsperioderna.

Sammanslutningen ska själv konstatera och meddela, vilket material av det material som sänts koncernledningen innehåller affärshemligheter eller av annan anledning är sekretessbelagt. I övrigt är materialen offentliga.

9. Upplysning om ärenden som berör välfärdsområdet

Enligt 34 § i lagen om välfärdsområden ska välfärdsområdet informera välfärdsområdets invånare och dem som använder välfärdsområdets tjänster samt organisationer och andra sammanslutningar om välfärdsområdets verksamhet. Sammanslutningar ska ge välfärdsområdets centralförvaltning uppgifter enligt välfärdsområdets anvisningar. Innan uppgifter lämnas ut ska sammanslutningen bedöma om informationen kan ges utan att det medför skada för sammanslutningen. För informationen om sammanslutningen svarar för sammanslutningens räkning styrelsen och verkställande direktören och för välfärdsområdets räkning ägarstyrningssektionen och förvaltningsdirektören. När information ges i frågor som gäller sammanslutningen bör man beakta de allmänna informationsprinciperna i välfärdsområdet samt lagstiftning om offentlighet och sekretess.